

УДК 796:

Салатенко Иван Александрович, Дубинська Оксана Яковлівна
Сумський національний аграрний університет
Сумський державний педагогічний університет ім. А. С. Макаренка
(Суми, Україна)

ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У СИСТЕМІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Анотація. Обґрунтовано важливість професійно-прикладної фізичної підготовки з майбутньою професійною діяльністю студентів. Встановлено, що популярні види спорту серед студентської молоді позитивно впливають на формування мотивації до занять з фізичного виховання, власне здоров'я, а також на їх фізичну підготовленість.

Ключові слова: студенти, фізичне виховання, здоров'я, професійно-прикладна фізична підготовка.

Салатенко Иван Александрович, Дубинская Оксана Яковлевна
(Сумы, Украина)

ЗНАЧЕНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПРИКЛАДНОЙ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В СИСТЕМЕ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ

Аннотация. Обоснована важность профессионально-прикладной физической подготовки с будущей профессиональной деятельностью студентов. Установлено, что популярные виды спорта среди студенческой молодежи положительно влияют на формирование мотивации к занятиям по физической подготовке, собственное здоровье, а также на их физическую подготовленность.

Ключевые слова: студенты, физическое воспитание, здоровье, профессионально-прикладная физическая подготовка.

THE VALUE OF PROFESSIONAL-APPLIED PHYSICAL TRAINING IN THE SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION

Key words: students, physical education, health, professional-applied physical training.

У сучасних умовах інтегрування України у європейську систему вищої освіти на перший план виходить необхідність реформування системи освіти України, її удосконалення, підвищення рівня якості. Виходячи з цього, стратегічним завданням реформування вищої освіти України є трансформація кількісних показників освітніх послуг у якісні, що передбачає перегляд змісту вищої освіти та наповнення його новітнім матеріалом, упровадженням сучасних технологій навчання. Разом з тим нагальною потребою є підвищення зацікавленості студентів у якості навчання, заохочення кожного студента до активної пізнавальної діяльності на підставі посилення ролі навчально-дослідницької та науково-дослідної роботи [6; 9].

Тенденція погіршення здоров'я студентів, яка спостерігається у нашій країні в останні роки, вимагає пошуку нових форм удосконалення системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах. Таке важливе питання неможливо вирішити без впровадження в процес фізичного виховання студентів новітніх форм та технологій проведення занять.

Основними чинниками негативного впливу на стан здоров'я студентів є низька мотивація до занять фізичною культурою і спортом, відсутність спеціальних знань про засоби підтримання і контролю фізичної підготовленості, здорового способу життя [14].

Проблеми пов'язані зі збереженням здоров'я студентської молоді досліджували зарубіжні та українські вчені, котрі довели, що рухомість надає можливості для покращення та збереження здоров'я та життя людини [10].

Студентська молодь України сьгодні складає науковий, культурний, інтелектуальний потенціал країни, генофонд нації. Питання збереження та зміцнення здоров'я та покращення фізичного розвитку студентів є важливою культурно-освітньою, економічною і соціально-політичною проблемою. Фізичний стан студентів протягом останнього десятиріччя різко погіршився внаслідок зниження рухової активності, поширення шкідливих звичок, поганої екології поглиблення соціально-економічної та демографічної кризи.

Особливе значення в останні роки приділяється професійно-прикладній фізичній підготовці (ППФП), яка, будучи самостійним розділом курсу фізичного виховання студентів, є тією сполучною ланкою, яка з'єднує фізичну, психологічну, психофізіологічну підготовку студентів у стінах вузу з їх майбутньою професійною діяльністю [8; 16].

ППФП – спеціалізований педагогічний процес, спрямований на розвиток фізичних якостей, рухових навичок і функцій організму, сприяє успішному освоєнню та вдосконаленню професії. ППФП повинна будуватися в єдиному взаємозв'язку (відповідних співвідношеннях) із загальною фізичною підготовкою (ЗФП) [11].

Фізична підготовка не може повною мірою вирішити всіх питань цієї проблеми. Тому для низки професій необхідно профілювання фізичного виховання з урахуванням особливостей праці фахівців, яких готують, що отримало назву професійно-прикладної фізичної підготовки (ППФП) [7; 12]. Вона є складовою частиною програми фізичного виховання у ВНЗ різного профілю.

Професійно-прикладна фізична підготовка, що є самостійним розділом курсу фізичного виховання студентів, є тією проміжною ланкою, яка з'єднує психофізіологічну підготовку студентської молоді у стінах інституту з їх майбутньою професійною діяльністю. Саме через професійно-прикладну підготовку навчальний предмет «фізичне виховання» реалізує зв'язок навчального процесу у ВНЗ з виробництвом [4].

Сучасна система фізичного виховання студентської молоді нефізкультурних ВНЗ є пріоритетною у формуванні фізичної культури як основи загальної культури молодої людини, здорового способу та спортивного стилю життєдіяльності майбутніх фахівців. Успіх роботи у фізичному вихованні студентів у ВНЗ багато в чому залежить від того, наскільки ефективно будуть організовані заняття починаючи з 1-го курсу, від створення умов і формування

у студентів навичок самовдосконалення й інтересу до занять фізичною культурою та спортом.

Позитивні зміни ставлення студентів до занять фізичною культурою та спортом полягають в усуненні розбіжностей між завданнями фізичного виховання та індивідуальною орієнтацією, між суб'єктивно необхідними умовами й реально існуючими можливостями. При цьому необхідно або усунути причини, що заважають займатися, або змінити орієнтацію та суб'єктивні умови її реалізації [15].

Різні напрями підготовки спеціалістів відповідно до стандартів вищої освіти необхідно проаналізувати на підібність і відмінність їхніх професійних вимог; систематизувати та згрупувати спеціальності; відповідно до напрямів підготовки спеціалістів у ВНЗ розробити програми.

Проблема ППФП студентів завжди була актуальною серед науковців. Сьогодні вже розроблені наукові основи ППФП майбутніх фахівців різних спеціальностей [13; 17]. На думку науковців [3; 5], удосконалення ППФП можна здійснювати з використанням різних засобів: спортивних ігор, аеробіки, легкої атлетики, плавання, тощо.

Непопулярність фізичних вправ у вузі пояснюється відсутністю у студентів навичок, досвіду рухової активності, нерівноцінними значеннями фізичного виховання у порівнянні з іншими професійними предметами, відсутністю можливості для вибору бажаних видів рухової активності (модних видів спорту), незадовільною діагностикою психофізичного стану першокурсників, застосуванням традиційних методів ведення занять, в яких відсутнє дидактичне обґрунтування [1; 2].

Використання популярних серед студентської молоді видів спорту сприятиме побудові ефективної системи підготовки, раціонально враховуючи інтереси студентів при виборі засобів ППФП. Така ідея відповідатиме філософії гуманізму, що є системою світогляду і визнає цінність людини як особистості. Гуманістичне світосприйняття передбачає повагу до особистості, сприяння самоактуалізації і самореалізації, самовдосконалення.

Таким чином, можна зробити висновок, що незважаючи на чисельні дослідження вітчизняних і зарубіжних авторів, актуальною остається проблема пошуку ефективних шляхів покращення стану здоров'я студентів, рівня їх фізичної підготовленості за рахунок, раціонально підібраних методів і засобів професійно-прикладної фізичної підготовки, які б сприяли розвитку позитивної мотивації до занять фізичною культурою і спортом, формували основи самостійної фізкультурно-спортивної діяльності як у системі освіти так і у вільний від навчання час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Sport in the city: the role sport in economic and social regeneration, ed. C. Cratton, I. Henry. – London; New York: Rutledge, 2005. – 322 p.
2. Woods R. B. Social issues in sport, R. B. Woods. – Champaign: Human Kinetics, 2007. – 370 p.
3. Гумен В. Адаптація шейпінг-технологій до потреб фізичного виховання студенток вищих навчальних закладів / В. Гумен // Молода спортивна наука України: зб. наук. праць з галузі фіз. культури та спорту. – Львів, 2003. – Т. 2. – Вип. 7. – С. 303–305.

4. Дяченко А. П. Профессионально-прикладная физическая подготовка студентов-стоматологов: автореф. дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / А. П. Дяченко. – К., 1997. – 22 с.
5. Завидівська Н. Шляхи оптимізації фізкультурно-спортивної діяльності студентів вищих навчальних закладів / Н. Завидівська, І. Ополонець // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я в сучасному суспільстві: зб. наук. праць / за ред. А. В. Цьось. – Луцьк, 2010. – № 2. – С. 50–54.
6. Завидівська, Н. Н. Професійно-прикладні основи формування здорового способу життя студентів вищих навчальних закладів економічного профілю [Текст]: дис. канд. пед. наук: 24.00.02, Завидівська Наталія Назарівна. – Львів, 2002. – 230 с.
7. Кабачков В. А. Основы физического воспитания с профессиональной направленностью в учебных заведениях профтехобразования: автореф. дис. ... док. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / В. А. Кабачков. – М., 1996. – 28 с.
8. Кібальник О. Я. Застосування фітнес-технології для підвищення рухової активності та фізичної підготовленості підлітків: дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02 / Кібальник Оксана Яківна. – Суми, 2008. – 295 с.
9. Кожевникова, Л. Вплив занять з фізичного виховання на зв'язок між фізичною підготовленістю і професійно-прикладною педагогічною спрямованістю студентів педагогічного факультету [Текст], Л. 3. Кожевникова, Матеріали міжнародної наук.-практ. конф. «Фізична культура, спорт та здоров'я нації – нова епоха, нова генерація». – Миколаїв: МДПУ, 2002. – С. 100-105.
10. Петренко Н. В. Теоретико-методичні засади формування рекреаційної культури студентської молоді / Н. В. Петренко, І. О. Салатенко // WORLD SCIENCE. – 2018. – №5. – С. 86 – 91
11. Пилипей Л. П. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів: монографія / Л. П. Пилипей. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 312 с.
12. Полянский В. П. Теоретико-методические основы совершенствования прикладной физической культуры (ее содержания и форм) в современном обществе: автореф. дис. ... док. пед. наук: спец. 13.00.01 / В. П. Полянский. – М., 1999. – 62 с.
13. Приймак С. Г. Моделирование параметров физической подготовленности подростков в процессе физического воспитания: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту: спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / С. Г. Приймак. – Львів, 2003. – 21 с.
14. Салатенко І. О. Вивчення мотивів та інтересів студенток економічних спеціальностей до занять фізичною культурою та спортом / І. О. Салатенко, О. Я. Дубинська // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 2. – С. 104–108.
15. Салатенко І. О. Спортивно-орієнтована технологія як перспективний напрямок удосконалення фізичного виховання студенток вищих навчальних закладів: монографія / І. О. Салатенко. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2017. – 174 с.

16. Темченко В. О. Спортивно–орієнтоване фізичне виховання у вищих навчальних закладах із застосуванням інформаційних технологій: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих: спец. 24.00.02 / В. О. Темченко. – Дніпропетрівськ, 2015. – 22 с.
17. Халайджі С. В. Професійно-прикладна фізична підготовка студентів енергетичних спеціальностей: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту: спец. 24.00.04 «Фізична Культура, фізичне виховання різних груп населення» / С. В. Халайджі. – Львів, 2006. – 20 с.